

**ACTIVITATEA DESFĂȘURĂȚĂ DE ORGANIZAȚIILE
P.C.R. ȘI P.S.D. DIN OLTENIA ÎN VEDEREA
FĂURIRII PARTIDULUI UNIC MUNCITORESC**

— Rezumatul tezei de doctorat —

dr. PETRE SECELEANU

Experiența istorică a mișcării muncitorești din România pune în evidență marea însemnătate a unirii forțelor progresiste și, în primul rînd, a organizării și unității politice a clasei muncitoare, ca o condiție hotărîtoare în desfășurarea cu succes a luptei de eliberare socială și națională, pentru transformarea revoluționară a societății și edificarea socialismului. Referindu-se la această probelmă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că: „...proletariatul român a afirmat de la început, cu tărie, necesitatea de a se uni și organiza într-un partid unic revoluționar de clasă, care să conducă cu fermitate, pe baza unei concepții clare, luptele maselor populare împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate și dreptate socială“¹⁾.

O scurtă privire asupra dezvoltării mișcării muncitorești din țara noastră atestă faptul că, pînă în 1921, ea s-a dezvoltat unitar. Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România constituit în 1893, pe baza principiilor socialismului științific, a fost dintru început, un organism politic care a reunit toate organizațiile muncitorești și socialiste existente în țară. Continuînd lupta de veacuri pentru eliberare socială și națională, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești socialiste, Partidul Comunist Român, făurit în mai 1921, devine, în noile condiții istorice exponentul fidel al intereselor clasei muncitoare al întregului nostru popor. Partidul Comunist Român a fost singurul partid politic din România care, după Marea Unire din 1918, s-a înfățișat unit

și reprezentativ din punct de vedere teritorial, organizatoric și național.

Pe acest fundal, sciziunea care s-a produs, în condițiile complexe de după făurirea Partidului Comunist Român, determinată nu atât de realitățile interne, cât mai ales de a-nume manifestări din cadrul mișcării muncitorești internaționale, a avut repercursiuni negative asupra luptei revoluționare democratice din România. Conștient că unitatea clasei muncitoare se impunea ca o condiție a victoriei luptei revoluționare, Partidul Comunist Român a militat neîntrerupt, de-a lungul anilor, pentru triumful ideii de unitate politică, organizatorică și ideologică a mișcării muncitorești. În acest climat de luptă pentru unitatea mișcării muncitorești pe plan național, s-au integrat și organizațiile Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat din Oltenia, contribuind la refacerea unității depline, revoluționare, organizatorice, politice și ideologice a mișcării muncitorești din România.

Motivația alegerii temei: „ACTIVITATEA DEFĂȘURATĂ DE ORGANIZAȚIILE P.C.R. și P. S. D. DIN OLTENIA ÎN VEDEREA FĂURIRII PARTIDULUI UNIC MUNCITORESC“, rezidă, în principal, în dorința întocmirii unei lucrări cu caracter monografic, care să prezinte și să analizeze contribuția mișcării muncitorești din Oltenia, la realizarea, în februarie 1948, a unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare, prin unificarea Partidului Comunist Român cu Partidul Social-Democrat.

În elaborarea lucrării am beneficiat de perspectivele deschise cercetării științifice de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia „istoria trebuie să prezinte întregul proces al luptei revoluționare în complexitatea sa, să pornească de la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărurilor vieții“. 2)

Necesitatea unei cercetări sistematice a problematicii cerută de temă, a impus o susținută muncă pentru a asigura o bază democratică cât mai amplă, care să permită generalizări și concluzii fundamentate științific. În acest scop, e-

forturile au fost îndreptate atît spre cercetarea documentelor de arhivă și a ziarelor vremii, cît și spre bibliografia existentă.

Sursele documentare depistate în arhivele centrale și cu deosebire cele locale, ne-au oferit date inedite, cuprinse în rapoarte, dări de seamă, statistici de cea **mai mare importanță** pentru cunoașterea și analiza realizării unității muncitorești pe meleagurile Olteniei.

Pentru o cunoaștere cît mai profundă a felului cum au acționat organizațiile P.C.R. și P.S.D. din Oltenia în vederea făuririi partidului unic al clasei muncitoare au fost consultate periodice editate pe plan central sau local, între care: „Scînteia”, „România liberă”, „Libertatea”, „Oltenia muncitoare”, „Libertatea Romanatului”, „Libertatea Gorjului”, „Înainte”, „Activitatea Democratică” ș.a. Știrile din presă, pe lângă materialul informativ conținut, au fost de natură să ne introducă în modul cel mai direct în spiritul și atmosfera epocii, să creeze acel cadru în limitele căruia să se urmărească procesul de refacere a unității muncitorești. Au fost avute în vedere, de asemenea, o serie de concluzii și idei valoroase, conținute în lucrări de specialitate, referitoare la activitatea partidelor muncitorești pentru făurirea și dezvoltarea Frontului Unic Muncitoresc.

Lucrarea este alcătuită dintr-o introducere, trei capitole, încheiere și bibliografie. Ea își propune să integreze în istoria generală a țării activitatea și eforturile clasei muncitoare din județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanăți și Vilcea, pentru refacerea unității depline, revoluționare, organizatorice, politice și ideologice a mișcării muncitortști din România.

Introducerea prezintă locul și importanța temei abordate și cuprinde unele refaceri cu privire la îndelungatele tradiții de unitate muncitorească, subliniindu-se faptul că înțelegerea superioară a însemnătății unității muncitorești, a valorii ei principale și practice, își are rădăcinile în însăși tezaurul de învățăminte al istoriei poporului român. Acestei necesități i-a răspuns istoricul Congres din mai 1921, care a hotărît transformarea partidului socialist în partid comunist, el luînd ființă ca o forță politică națională, centralizată, avînd organizații pe întregul cuprins al țării reîntegrate în 1918. Titulatura de Partid Socialist-Comunist care a fost fo-

loșită încă înainte de Congresul din mai 1921 și care a figurat în documentele partidului pînă la cel de-al doilea congres, din 1922, avea menirea să sublinieze ideea unității și continuității, filiațiunea directă și legitimă cu trecutul mișcării și, totodată, să reliefeze saltul calitativ, valențele noi revoluționare, care defineau Partidul Comunist Român.

După scindarea mișcării muncitorești care a generat momente de tensiune în raporturile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat, activitatea comunistilor a fost dominată de această înaltă cerință: refacerea unității clasei muncitoare.

Pe temeli puternică a acestei aspirații s-au purtat în comun nenumărate bătălii sociale pentru apărarea intereselor muncitorimii. Marile confruntări de clasă din anii crizei economice și cu deosebire cele din ianuarie-februarie 1933, au demonstrat cu vigoare, că forța clasei muncitoare constă în unitatea ei, că aceasta este o condiție fundamentală pentru asigurarea rolului conducător al proletariatului în lupta revoluționară a maselor populare.

Activitatea unitară s-a desfășurat pe un plan mai larg în anii următori, cînd la orizont se profila tot mai amenințător, spectrul fascismului și revizionismului, al celui de-al doilea război mondial. În noile împrejurări, Partidul Comunist Român a desfășurat o intensă activitate pentru realizarea pe o platformă comună a tuturor forțelor patriotice, democratice, antifasciste, interesate în apărarea drepturilor și libertăților democratice, a independenței și suveranității patriei, în promovarea intereselor vitale ale națiunii. Starea de spirit favorabilă unității muncitorești și democratice, a cunoscut o puternică expresie în timpul marilor demonstrații antifasciste de la 1 Mai 1939, un rol esențial în organizarea acestor manifestații revenindu-i tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acțiunile ferme și variate ale forțelor revoluționare și democratice, la baza cărora s-au aflat lupta și unitatea clasei muncitoare, au stăvilat pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor de extremă dreaptă și înrobirea țării Germaniei naziste.

Refacerea unității de acțiune a proletariatului român prin făurirea Frontului Unic Muncitoresc în primăvara anului 1944, a sporit capacitatea politico-organizatorică a clasei noastre muncitoare, a potențat acțiunea sa revoluțio-

nară pentru unirea tuturor forțelor patriotice ale țării într-un larg și cuprinzător front național antifascist, pentru realizarea celei mai ample coaliții politice din istoria de pînă atunci a țării. Unitatea de luptă a tuturor forțelor patriotice, progresiste, constituită pe temelia unității muncitorești, a chezășuit victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944.

Ideea de fond care străbate ca un fir roșu paginile de început ale lucrării este aceea că muncitorii din Oltenia, îndrumați de către comuniști au înțeles că unitatea de luptă era nu numai necesară, ci și posibilă, că putea deveni realitate. Unitatea muncitorească s-a afirmat puternic în toate acțiunile și mișcările revoluționare din această parte a țării noastre.

Capitolul I intitulat: „Evoluția frontului unic muncitoresc din Oltenia în perioada luptei pentru instaurarea puterii revoluționar-democratice a muncitorilor și țăranilor” își propune o analiză a fenomenelor social-politice în noua etapă istorică deschisă la 23 August 1944 a rolului unității de acțiune a clasei muncitoare, ca factor fundamental în opera de reconstrucție economică, de reinnoire și transformare democratică a țării. Se pornește de la aprecierea de principiu cuprinsă în Programul Partidului Comunist Român, potrivit căreia Actul istoric de la 23 August 1944 „a inaugurat epoca unor profunde transformări revoluționare, democratice, în societatea românească, a cuceririi puterii de către clasa muncitoare în alianță cu țăranimea și masele largi populare”³.

În noile condiții social-politice create de victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, Partidul Comunist Român a declanșat o vastă activitate politică, organizatorică, ideologică, vizînd totalitatea problemelor dezvoltării societății românești, a transformării ei revoluționare și democratice. Puternic ancorat în realitățile țării, Partidul Comunist Român a trecut îndată după 23 August 1944 la îmbunătățirea structurii sale organizatorice, la dezvoltarea alianțelor politice, la abordarea de pe poziții novatoare a tuturor cerințelor economice și social-politice ale noii etape de dezvoltare a țării.

Sucesiunea evenimentelor istorice, a confirmat pe deplin justețea strategiei și tacticii partidului comunist, a modului său creator de aplicare, la condițiile specifice ale României, a principiilor socialismului științific despre rolul clasei muncitoare și unitatea ei de acțiune, despre alianțele cu alte clase și forțe social-politice în vederea înfăptuirii transformărilor revoluționare și democratice.

Situarea celor două partide muncitorești — Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat — pe aceeași poziție, în problemele principale ale dezvoltării țării, lupta lor comună au constituit premisa unirii tuturor forțelor progresiste ale țării în jurul și sub conducerea clasei muncitoare. Faptul că la temelia Frontului Național Democratic au stat Frontul Unic Muncitoresc și platforma sa politică a asigurat acestei coaliții politice și sociale, dinamism și combativitate, unitatea muncitorească îndeplinind rolul unui adevărat liant al coeziunii forțelor populare și democratice, factorul hotărâtor al instaurării puterii revoluționar-democratice.

În procesul de revitalizare și afirmare a Partidului Comunist Român, al întăririi și consolidării unității muncitorești s-a integrat și efortul comuniștilor din Oltenia pentru înfăptuirea noilor sarcini care s-au pus, în acel timp, în fața poporului român.

Prezentarea imaginii de ansamblu și a unor particularități ale vieții economice și social-politice din această parte a țării, a oferit posibilitatea de a releva capacitatea organizatorică și politică a Organizației regionale Oltenia a P.C.R., de a înțelege în mod just condițiile care au asigurat conducerea de către organele și organizațiile locale de partid a procesului revoluționar desfășurat în perioada ce a urmat Actului de la 23 August 1944, etapele, momentele semnificative ale procesului de încheiere a unității muncitorești, în lupta maselor populare pentru cucerirea puterii politice și intensificarea transformărilor revoluționare.

În precizarea sarcinilor imediate și de perspectivă ce reveneau comuniștilor din Oltenia, un rol important l-a avut Conferința regională ținută la Craiova, la 3 septembrie 1944, care a hotărât reorganizarea și întărirea comitetelor județene Dolj, Mehedinți, Gorj, Vilcea și Romanați ale Partidului Comunist Român. Apreciind existența condițiilor favo-

rabile mobilizării în jurul și sub conducerea clasei muncitoare a unor largi forțe sociale de la orașe și sate, interesate în transformări democratice, Conferința a recomandat păstrarea și dezvoltarea contactelor între conducătorii organizațiilor locale ale Partidului Comunist și ale celorlalte organizații politice, o colaborare strânsă a tuturor forțelor democratice.

O caracteristică a mișcării muncitorești din Oltenia o constituie faptul că pe măsură ce se constituiau noi organizații locale proprii ale Partidului Comunist Român și Partidul Social-Democrat, acestea stabileau îndată legături de colaborare în cadrul Frontului Unic Muncitoresc. Se înfăptuiau astfel hotărârile organelor centrale de conducere ale P.C.R. și P.S.D., care stabileau ca în toate localitățile în care existau organizații ale Partidului Comunist Român și ale Partidului Social-Democrat să se creeze comitete de front unic în scopul coordonării activității clasei muncitoare pe tărîm politic și sindical.

O etapă nouă, superioară, în colaborarea organizațiilor Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat din Oltenia a început odată cu elaborarea Platformei Frontului Național Democratic, document care a purtat girul forurilor de conducere ale celor două partide muncitorești. Membrii ambelor partide au desfășurat o intensă activitate politico-ideologică axată pe conținutul Platformei. În cursul acestei activități s-au consolidat legăturile dintre muncitorii comuniști și cei social-democrați, s-a extins influența lor în rîndul maselor populare. În întreaga regiune au avut loc mari demonstrații pentru democratizarea aparatului de stat, realizarea reformei agrare și susținerea efortului întregii națiuni la războiul antihitlerist. Adunările populare organizate la orașe și la sate de către comuniști și social-democrați au dat posibilitatea muncitorilor și țăranilor, celorlalte categorii de oameni ai muncii să-și exprime atașamentul lor la programul Frontului Național Democratic și hotărîrea de a trece la înfăptuirea prevederilor acestuia.

La sfîrșitul anului 1944 și începutul anului 1945 organizațiile județene ale P.C.R. și P.S.D. din Oltenia își vor concentra tot mai mult eforturile în direcția democratizării vieții politice și instaurării unui guvern muncitoresc-țăranesc.

În orașele reședințe de județ, îndeosebi la Craiova și la Caracal masele populare au luat cu asalt sediile primăriilor și prefecturilor reușind să instaureze o conducere democratică, în consens cu prevederile Platformei Frontului Național Democratic. Puternicele demonstrații și manifestări populare desfășurate în întreaga țară în cursul lunii februarie și la începutul lunii martie 1945 — între ele și cele din orașele din Oltenia — au exprimat voința de neclintit a clasei muncitoare unite, a maselor largi populare de a continua și dezvolta cuceririle obținute la 23 August 1944, de a asigura desfășurarea neîntreruptă a procesului revoluționar.

La 6 martie 1945, lupta pentru putere a fost decisă în favoarea forțelor revoluționare și democratice, instaurându-se primul guvern cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc din istoria României.

Referindu-se la evenimentele revoluționare care au culminat cu actul istoric de la 6 martie 1945, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că în cursul lor „s-au afirmat din plin capacitatea revoluționară a clasei muncitoare din țara noastră, rolul și misiunea ei istorică de forță conducătoare a întregii națiuni”.⁴

Analiza realizată în primul capitol al lucrării se încheie cu unele concluzii referitoare la specificul activității politice din Oltenia, la formele și metodele de acțiune folosite de către organizațiile de partid pentru organizarea și antrenarea largă a evenimentelor revoluționare a țărănimii, la modalitățile de conlucrare între comuniști și social-democrați.

Militînd pentru consolidarea Frontului Unic Muncitoresc, comuniștii și-au concentrat eforturile pentru înlăptuirea măsurilor adoptate de guvern, desfășurarea unei largi acțiuni de mobilizare a maselor, de izolare a cercurilor reacționare, de respingere a încercărilor de subminare a unității muncitorești.

Capitolul al II-lea se referă la rolul organizațiilor Partidului Comunist Român și Partidul Social-Democrat din Oltenia în cadrul Frontului Unic Muncitoresc la consolidarea regimului revoluționar-democratic, la pregătirea și desfășurarea alegerilor parlamentare. În acest capitol sînt analizate cele mai semnificative evenimente ale perioadei 6 martie

1945 — 19 noiembrie 1946. Perioada este relativ scurtă, dar ea se caracterizează prin însemnate acțiuni ale partidului comunist și ale Partidului Social-Democrat care pun în evidență conlucrarea lor eficientă în procesul consolidării regimului politic instaurat la 6 martie 1945, afirmarea unității de acțiune a clasei muncitoare în campania electorală din 1946. Au fost stabilite măsuri politico-organizatorice pentru întărirea Frontului Unic Muncitoresc, în întreprinderi: constituirea de organe ale F.U.M. pe întreaga structură organizatorică a mișcării muncitorești, păstrarea unor contacte sistematice, permanente între organizațiile comuniste și social-democrate, care trebuiau să se consulte asupra tuturor problemelor care se ridicau în fața colectivelor de oameni ai muncii.

În lucrare se relevă faptul că întărirea politică și organizatorică a organizațiilor partidului comunist din Oltenia, colaborarea lor cu organizațiile Partidului Social-Democrat în cadrul frontului unic, al alianței muncitorești-țărănești, precum și extinderea colaborării cu celelalte organizații politice democratice, ampla activitate de propagandă — toate acestea au constituit preocupări constante, care au contribuit nemijlocit la mobilizarea întregii populații din regiune, la lupta pentru consolidarea și dezvoltarea regimului democratic.

Analiza procesului de transformări democratice include contribuția maselor muncitorești din Oltenia la redresarea economiei naționale, la dezvoltarea forțelor de producție și înfăptuirea reformei agrare.

O contribuție deosebită au adus-o comitetele de coordonare ale F.U.M. înființate în vara anului 1945 în întreprinderi, instituții și comune, pretutindeni unde existau organizații ale Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat. Aceste organisme punând în discuția consfătuirilor de front unic pe întreprinderi, instituții, sectoare, orașe sau comune problemele colaborării concrete între membrii celor două partide, au contribuit la eliminarea multor neînțelegeri, reprezentând momente importante în dezvoltarea unității de acțiune, a colaborării celor două partide muncitorești. Aceste măsuri au înlăturat o serie de neajunsuri care se manifestau în organele Frontului Unic Muncitoresc, îndeosebi din județele Mehedinți și Dolj care constau între altele

în atitudini formale față de tactica frontului unic, neînțelegeri și chiar disensiuni între comuniști și social-democrați, manifestări sectare de o parte și de alta care constituiau un impediment în procesul consolidării unității celor două partide.

Eveniment cu multiple semnificații în viața și activitatea Partidului Comunist Român, a țării, Conferința Națională, care și-a desfășurat lucrările în luna octombrie 1945, a stabilit ca obiectiv principal întărirea și dezvoltarea unității clasei muncitoare și constituirea unui singur partid muncitoresc revoluționar. Organizațiile locale ale partidului comunist și ale Partidului Social-Democrat din Oltenia, urmînd orientările Conferinței Naționale și-au intensificat activitatea pentru întărirea colaborării dintre ele considerînd că : „Frontul Unic Muncitoresc are la baza sa platforma luptei de clasă, comună ambelor partide“, rolul său fiind acela „de a coordona acțiunile de luptă ale clasei muncitoare din această parte a țării”.⁵

Hotărîrea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român privind intensificarea eforturilor pentru întărirea continuă a Frontului Unic și pregătirea condițiilor făuririi unității depline a clasei muncitoare, a găsit o caldă aprobare în rîndurile muncitorilor din Oltenia. Numeroase telegrame adresate Conferinței Naționale de comitetele de front unic din numeroase unități industriale, comune și sate, din județele Turnu-Severin, Gorj, Vîlcea, Craiova exprimau angajamentul de transpunere în viață a hotărîrilor referitoare la făurirea Partidului Unic Muncitoresc.

Orientările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din octombrie 1945 și ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din ianuarie 1946 au contribuit la consolidarea Frontului Unic Muncitoresc și a unității forțelor democratice care participau la opera de guvernare, ceea ce a dus la constituirea, în mai 1946, a Blocului Partidelor Democratice, coaliție de forțe politice care urmărea înfrîngerea partidelor burgheze reacționare în alegerile parlamentare.

Un spațiu important în lucrare este destinat pregătirii și desfășurării alegerilor, campaniei electorale din noiembrie

1946, evenimente cu ample semnificații pentru consolidarea puterii revoluționar-democratice și pregătirea trecerii la construcția socialistă.

Problema fundamentală care s-a impus în fața Partidului Comunist Român, a tuturor forțelor democratice în vederea creării premiselor prezentării lor unite în alegerile parlamentare, a fost consolidarea unității de acțiune a celor două partide muncitorești în cadrul Frontului Unic Muncitoresc. În acest scop, Partidul Comunist Român a militat în direcția grupării într-un singur bloc a tuturor forțelor democratice participante la guvern și prezentarea lor în alegeri pe o listă comună.

Pornind de la sarcinile stabilite de Comitetul Central al Partidului Comunist Român în cadrul Plenarei din ianuarie 1946, cu privire la eforturile ce trebuiau întreprinse de forțele democratice pentru asigurarea victoriei în alegerile parlamentare, Comitetul regional Oltenia și Comitetele județene ale partidului comunist au desfășurat o intensă activitate pentru o strînsă colaborare și unitate a forțelor muncitorești în confruntarea electorală ce urma să aibă loc.

Referindu-se la elementele din Partidul Social-Democrat ostile cooperării în alegeri a tuturor forțelor politice ce alcătuiau guvernul de largă concentrare democratică, Conferința regională Oltenia, aprecia, pe bună dreptate că: „Muncind și luptînd împreună, comuniștii și social-democrații vor consolida pozițiile celor două partide, vor imprima un caracter de combativitate tuturor forțelor progresiste în jurul frontului unic. Adevărații socialiști, conștienți de răspunderea care apasă pe umerii lor în fața clasei muncitoare și a întregului popor, vor refuza să împingă P.S.D. în tabăra reacțiunii și, în strînsă colaborare cu comuniștii, vor împiedica orice încercare de spargere a unității de acțiune a clasei muncitoare, întărind prin aceasta, în mod hotărît frontul unic și pozițiile democratelor.”

În această parte a lucrării sînt analizate acțiunile întreprinse de organizațiile Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat din Oltenia, pentru pregătirea corespunzătoare a alegerilor, greutățile întimpinate, mijloacele de propagandă orală și scrisă, munca politică de masă desfășurată de către organizațiile partidului comunist și ale partidului social-democrat.

Pentru coordonarea activităților din campania electorală au fost constituite comitete electorale județene ale Blocului Partidelor Democratice. Acționînd unitar, organele și organizațiile partidului comunist și ale Partidului Social Democrat au avut rolul principal în comitete electorale în toate localitățile Olteniei. Anul 1946 a însemnat pentru Oltenia momentul preluării conducerii organizației regionale a P.C.R. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tînărul secretar al regionalei de partid a inspirat întregului activ de partid un stil de muncă dinamic, realist, izvorit din necesitățile economico-sociale și politice concrete ale regiunii. Adunările electorale organizate, presa, alte mijloace de propagandă, munca politică de la om la om a avut darul să clarifice o serie de probleme și să pregătească temeinic electoratul pentru apropiata confruntare. La toate aceste acțiuni au participat atît comuniști cit și social-democrați. Campania electorală a început la 9 iunie 1946, la o săptămînă după deschiderea oficială a campaniei electorale la nivelul țării.

„Alegerile generale parlamentare care vor avea loc în curînd au o importanță istorică în viața poporului român — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la mitingul organizat la Craiova, la 24 iulie 1946. Pentru prima dată poporul român va alege liber și în mod democratic, pe baza dreptului la vot universal, egal, direct și secret, reprezentanții săi în parlamentul țării. Astăzi nu este vorba de simple alegeri parlamentare și de a avea cîțiva deputați mai mulți sau mai puțini. În aceste alegeri se hotărăște viitorul poporului”.⁷

Încrezător în victoria forțelor democratice, în triumful vieții noi pe pămîntul României, tovarășul Nicolae Ceaușescu știa ca nimeni altul să insufle maselor populare, optimismul de care dădea dovadă întotdeauna: „Pășim la marea bătălie a alegerilor generale cu încredere că vom învinge. Această încredere ne-o dă existența Frontului Unic Muncitoresc și a unității de acțiune a clasei muncitoare. Unitatea de luptă între muncitori și țărani este a doua cheazășie a victoriei noastre. Noi ducem o luptă dreaptă, de aceea sîntem siguri de victorie”.⁸

Urmînd linia adoptată de Comitetele Centrale ale Partidului Comunist Român și Partidul Social-Democrat ca ambele partide să meargă în alegeri împreună cu celelalte for-

te democratice pe liste comune, organizațiile județene comuniste și social-democrate din Oltenia au trecut la o activitate intensă, susținută. S-au organizat numeroase adunări ale oamenilor muncii, plenare ale comitetelor județene de front unic, adunări cetățenești pe cartiere și în sate la care s-au stabilit modalitățile de acțiune în vederea cîștigării alegerilor. Lucrarea insistă asupra marilor adunări electorale organizate la Turnu-Severin, Craiova, Tîrgu-Jiu, Caracal, Piatra-Olt și în alte localități, adunări care au evidențiat justetea liniilor directe stabilite și au relevat adeziunea maselor populare la Platforma Blocului Partidelor Democratice.

La 6 septembrie s-au desfășurat, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Craiova, lucrările ședinței lărgite a Comitetului regional Oltenia al P.C.R., ședință care a analizat activitatea desfășurată pînă atunci în campania electorală și a stabilit căile de urmat pentru asigurarea victoriei B.P.D. în alegeri.

După desemnarea candidaților forțelor democratice pentru alegerile parlamentare au fost organizate mitinguri electorale, întâlniri cu alegătorii în toate localitățile regiunii. Muncii de lămurire a cetățenilor desfășurate de reprezentanții Blocului Partidelor Democratice, grupările burgheze de opoziție — P.N.T. și P.N.L. — i-au opus demagogia socială bine cunoscută de mase din perioada antebelică, precum și acțiuni violente, diversioniste.

Rezultatele alegerilor din 19 noiembrie 1946, cîștigate de forțele democratice și progresiste, au răsplătit eforturile depuse de comuniști și social-democrați și au validat justetea politicii de Front Unic Muncitoresc.

În capitolul al III-lea al lucrării, consacrat contribuției organizațiilor P.C.R. și P.S.D. din Oltenia la înfăptuirea Partidului Unic Muncitoresc (noiembrie 1946 — februarie 1948), sînt analizate principalele momente care au condus la convocarea Congresului care a consfințit unitatea organizatorică și politică deplină a clasei muncitoare din țara noastră.

Dezvoltarea procesului revoluționar din România puternic influențată de victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare a fost însoțită de o puternică afirmare

à clasei muncitoare în întreaga viață socială, politică pe temeiul unității de acțiune, fapt care a pus la ordinea zilei pregătirea nemijlocită a unificării depline a partidelor muncitorești.

„Pe măsura adâncirii procesului revoluționar — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu —, a cuceririi de noi poziții de către masele populare, de către forțele democratice, a devenit tot mai imperioasă necesitatea realizării unității organizatorice și politice a clasei muncitoare — forța socială de bază a societății. Aceasta condiționa însăși îndeplinirea de către clasa muncitoare a mărețului rol pe care era chemată să-l joace în România, rolul de clasă conducătoare în lupta pentru lichidarea definitivă a exploatării omului de către om, în marea operă de edificare a noii orînduiri — orînduirea socialistă”.⁹

Afirmarea puternică a clasei muncitoare ca forță conducătoare a acțiunii de trecere la revoluția socialistă și creșterea rolului său în toate domeniile de activitate au impus măsuri hotărîte pe linia desăvîrșirii unității dintre P.C.R. și P.S.D., a realizării partidului muncitoresc unic. În aceste condiții, organizarea și intensificarea activității în comun a membrilor P.C.R. și P.S.D., constituiau, în perioada de început a anului 1947 mijlocul cel mai potrivit și necesar dezvoltării colaborării între comuniști și social-democrați, la un nivel superior, pentru înlăturarea neajunsurilor care mai apăreau și stînjeneau, pe alocuri, buna funcționare a Frontului Unic Muncitoresc.

Consolidarea și dezvoltarea unității de acțiune a clasei muncitoare a avut loc în strînsă legătură cu activitatea politico-ideologică, de propagare a concepției revoluționare, marxist-leniniste de studiere și dezvoltare a documentelor elaborate în comun de către Partidul Comunist și Partidul Social-Democrat, de Comitetul Central al Frontului Unic Muncitoresc.

Acordul celor două partide de a întări colaborarea au fost însoțite de măsurile luate de fiecare în parte pentru îmbunătățirea compoziției lor, pentru primirea de noi membri.

În scopul îmbunătățirii politico-organizatorice, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din ianuarie 1947 a hotărît întărirea comitetelor județene de

partid, concomitent cu desființarea comitetelor regionale și de plasă ale partidului. Se asigura, în felul acesta, o mai strinsă legătură între Comitetul Central și comitetele județene ale Partidului Comunist Român. În conformitate cu hotărârile Plenarei Comitetului Central au fost stabilite noi sarcini și obiective și s-au promovat în munci de răspundere o serie de cadre noi în conducerea organizațiilor județene. S-au perfecționat stilul și metodele de muncă ale comitetelor județene de partid. S-a perfecționat, de asemenea, colaborarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat, în scopul creării tuturor condițiilor pentru realizarea deplinei unități organizatorice, politico-ideologice a clasei muncitoare.

În anul 1947 au avut loc însemnate restructurări în cadrul P.S.D., al organizațiilor sale. Acestea au fost determinate îndeosebi de necesitatea de a ține pasul cu cerințele dezvoltării și unității proletare. În cuprinsul lucrării sînt înfățișate atît acțiunile pozitive, care au fost preponderente întreprinse de organizațiile P.S.D., cît și unele manifestări negative. Astfel, cu ocazia adunărilor generale de dări de seamă și alegeri desfășurate în toate organizațiile P.S.D., au fost excluse din partid elemente scizioniste și s-a exprimat hotărîrea de a se continua colaborarea cu Partidul Comunist Român.

În cuprinsul lucrării se evidențiază rolul organelor locale de presă: „Acțiunea democratică”, Libertatea Românașului”, „Înainte”, „Libertatea Gorjului” etc., în susținerea politicii de front unic, a apropierii tot mai strînse dintre organizațiile locale ale Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat. Astfel, ziarul „Înainte”, organul de presă al comitetului județean Dolj al P.C.R. releva că „Frontul Unic este bunul cel mai de preț al clasei muncitoare, el fiind primul pas spre refacerea unității clasei muncitoare, prin crearea unei organizații unice a tuturor celor ce muncesc cu brațele și cu mintea”¹⁰. La rîndul său „Oltenia muncitoare”, ziar social-democrat, sublinia că problemele clasei muncitoare nu pot fi rezolvate decît în colaborare cu Partidul Comunist, cu organizațiile sale din regiune.¹¹

Atașamentul maselor muncitoare din județele Olteniei față de politica partidului comunist, s-a reflectat și în timpul alegerilor sindicale din 1947, care a apropiat tot mai mult

muncitorii aparținând celor două partide. Alegerile sindicale au fost expresia voinței unanime a maselor de oameni ai muncii în frunte cu comuniștii, de a crea Partidul Unic Muncitoresc.

La 27 septembrie 1947, birourile politice ale P.C.R. și P.S.D. s-au reunit în ședință comună și au analizat modalitățile concrete de realizare a unității depline a clasei muncitoare. Cele două foruri centrale de conducere au hotărât să supună aprobării Comitetelor centrale ale P.C.R. și P.S.D., precum și membrilor celor două partide, măsurile adoptate. Hotărârile adoptate au fost supuse dezbaterii în comitetele de front unic în toate județele Olteniei, precum și în ședințe comune cu activul comitetelor județene ale P.C.R. și P.S.D.

Un moment cu adinci implicații în ce privește clarificarea ideologică în cadrul organizațiilor P.S.D., l-a constituit Congresul al XVIII-lea al Partidului Social-Democrat. Conferințele organizațiilor județene ale P.S.D., care au precedat acest congres au insistat asupra necesității realizării unității depline a celor două partide, iar delegații desemnați să participe la lucrările Congresului au primit mandatul să se pronunțe pentru unitatea deplină a clasei muncitoare. Toate conferințele au exprimat hotărârea membrilor organizațiilor P.S.D. de a susține unificarea Partidului Comunist Român și Partidului Social-Democrat.¹⁴

Lucrările Congresului al XVIII-lea al P.S.D., desfășurate în octombrie 1947 au fost dominate de problema unității muncitorești. Rapoartele prezentate Congresului, ca și debaterile, au insistat pe necesitatea realizării unității depline a clasei muncitoare, relevând faptul că aceasta nu se punea numai din punct de vedere principial ci mai ales ca o problemă practică, legată de trecerea la realizarea sarcinilor revoluției socialiste. Congresul a împuternicit conducerea P.S.D. să discute cu conducerea P.C.R. mijloacele practice pentru realizarea unității politice, organizatorice și ideologice a mișcării muncitorești. În acest fel cel de-al XVIII-lea Congres al P.S.D. a marcat un pas hotărâtor spre unitatea deplină a clasei muncitoare, care devenea astfel cuvântul de ordine și în cadrul P.S.D. din România.

La sfârșitul anului 1947, pregătirile pentru făruierea Partidului Unic Muncitoresc se aflau într-un stadiu înaintat. Eforturile comuniștilor și cele ale social-democraților — lucrarea se oprește pe larg asupra aspectelor concrete din județul Olteniei — erau astfel încununate de succes. Membrii celor două partide au îmbrățișat cu mult entuziasm ideea făruiirii Partidului Unic. Analiza efectuată în organizațiile județene ale P.S.D. constata că acțiunile întreprinse în direcția unificării erau foarte avansate.

În 11 și 12 noiembrie 1947 au avut loc ședințe comune ale birourilor politice și apoi ale Comitetelor Centrale ale Partidului Comunist Român și Partidul Social-Democrat. Ședințe în urma cărora s-a elaborat Platforma Partidului Unic Muncitoresc, document politic de mare însemnătate care sublinia că „înaintarea mai departe a României pe drumul democrației spre socialism impune refacerea unității organizatorice și politice a clasei muncitoare, prin crearea unui partid unic muncitoresc”.¹³

În lucrare se insistă asupra conținutului Platformei și îndeosebi asupra acțiunilor întreprinse în județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Vâlcea pentru popularizarea și explicarea tezelor, a principiilor cuprinse în document. Se prezintă apoi activitatea de constituire a comisiilor mixte de unificare, atât la nivelul reședințelor de județ cit și în celelalte localități, la nivelul plășilor, al întreprinderilor, instituțiilor. Aceste organisme au fost alcătuite dintr-un număr egal de comuniști și social-democrați.

Comisiile mixte de unificare au trecut la pregătirea adunărilor generale, care urmau să constituie organizații unice în întreprinderi, instituții, cartiere, safe, plăși și județe, să aleagă organele unice de conducere și să desemneze delegații la Congresul de unificare. Lucrarea se ocupă pe larg de modul în care a fost organizată această activitate. Adunările generale s-au desfășurat potrivit cu liniile directoare stabilite de conducerile centrale ale celor două partide și de Comisia centrală de unificare. La începutul lunii februarie a avut loc instalarea comitetelor județene ale Partidului Muncitoresc Unic în toate cele cinci județe din Oltenia. Practic, structurile locale ale Partidului Unic Muncitoresc fuseseră realizate cu succes. La 21—23 februarie 1948 au avut loc lucrările Congresului de unificare, care a consfințit ceea ce membrii celor două partide muncitorești hotărâseră în adunările și conferințele

anterioare. Partidul Unic al clasei muncitoare și-a luat denumirea de Partidul Muncitoresc Român (P.M.R.).

Prin crearea partidului unic s-a pus capăt sciziunii din mișcarea noastră muncitorească, s-a realizat unitatea organizatorică, politică și ideologică a clasei muncitoare. De acum, clasa muncitoare avea un singur conducător politic și se putea concentra eficient asupra grandioaselor probleme pe care le pune în fața poporului român — construirea socialismului. „Făurirea partidului revoluționar unic al clasei muncitoare — se arată în Programul Partidului Comunist Român a pus capăt pentru totdeauna sciziunii din mișcarea noastră muncitorească, a constituit o însemnată victorie a forțelor revoluționare din România. Aceasta a fost o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea cu succes a revoluției, pentru împlinirea misiunii istorice ce revenea proletariatului în calitate de clasă conducătoare a societății”.¹⁴

În încheierea lucrării sînt formulate unele concluzii referitoare la efectele benefice pe care le-a avut făurirea partidului unic pentru societatea românească.

Anii socialismului au produs și în Oltenia, ca în întreaga țară, transformări uriașe din punct de vedere al dezvoltării economice și social-politice. Beneficiind din plin de roadele politicii Partidului Comunist Român de industrializare socialistă și de repartizare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, clasa muncitoare, toți oamenii muncii au realizat și depășit sarcinile planurilor cincinale și, ca urmare, astăzi industria a devenit o ramură importantă a economiei județelor Olteniei. Au fost obținute, de asemenea, succese tot mai mari în dezvoltarea celorlalte domenii economico-sociale.

Perioada de spectaculoase prefaceri economico-sociale este perioada cunoscută de întregul nostru popor sub denumirea de „Epoca Ceaușescu”; cele peste două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român se concretizează, și pentru zona Olteniei, drept etapa cea mai bogată din istoria sa, acest interval însemnînd pentru județele Dolj, Gorj, Vâlcea, Olt și Mehedinți, perioada în care industria a fost puternic dezvoltată.

În raport direct cu dezvoltarea economico-socială și cu schimbările care au avut loc în județele Olteniei, s-a dezvoltat

tat și afirmat puternic forța politică conducătoare a națiunii — Partidul Comunist Român. În acești ani, rîndurile organizațiilor județene de partid de pe meleagurile Olteniei au crescut considerabil, însumînd la sfîrșitul anului 1985, un număr de 364.862 membri de partid, din care peste 75 la sută își desfășoară activitatea în sfera producției materiale.

Procesul complex al dezvoltării economico-sociale al tuturor județelor țării în etapa superioară a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, creșterea calitativă și diversificarea obiectivelor social-politice și cultural-educative, gradul tot mai înalt de organizare a proceselor sociale determină apariția unor trăsături și aspecte noi în afirmarea rolului organelor și organizațiilor de partid ca forță politică conducătoare la locul de producție, implicarea tot mai profundă în studierea realităților în continuă evoluție în scopul cunoașterii temeinice a vieții economice și sociale, al fenomenelor și tendințelor noi, economice, politice, ideologice din fiecare județ al patriei noastre.

Toate aceste mărețe realizări și perspective demonstrează justetea politicii partidului nostru comunist — forța politică conducătoare a societății, care se călăuzește neabătut după concepția revoluționară, materialist-dialectică și istorică, după socialismul științific, aplicîndu-le în mod creator la condițiile concrete din țara noastră. Ele demonstrează cu putere că partidul nostru comunist își îndeplinește misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe drumul făuririi noii orînduiri sociale, orînduire în care poporul, oamenii muncii sînt adevărații stăpîni ai tuturor bogățiilor naționale, făuritorii conștienți ai propriului lor viitor, liber și independent.

N O T E :

1 Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România — 30 aprilie 1973. În: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 8, Editura politică, București, 1973.

2 Nicolae Ceaușescu, Partidul Comunist Român, continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării

- muncitorești și socialiste din România. Expunere la Adunarea festivă organizată cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, 7 mai 1966. În: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. I, Editura politică, București, 1965, p. 338.
3. Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 52.
4. Nicolae Ceaușescu, Cuvântare la adunarea festivă cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a instaurării guvernului democratic de la 6 martie 1946, 5 martie 1970. În: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 4, Editura politică, București, 1970, p. 637.
5. Arhiva Comitetului județean Dolj al P.C.R., dosarul nr. 1/1945, fila nr. 19.
6. „Înainte” din 11 martie 1946.
7. „Înainte” din 27 iunie 1946.
8. Ibidem.
9. Nicolae Ceaușescu, Cuvântare la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie 1973. În: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 8, Editura politică, București, 1973, p. 162.
10. „Înainte” din 11 aprilie 1947.
11. „Oltenia muncitoare”, martie—iunie 1947.
12. Arhiva Comitetului județean Dolj al P.C.R., fondul P.S.D., Registrul de procese-verbale, dosarul nr. 1/1947, filele nr. 44—62; Arhiva Comitetului județean Gorj al P.C.R., fondul P.S.D., dosarul nr. 4/1947, fila nr. 53.
13. Platforma Partidului Unic Muncitoresc, București, 1947, p. 14.
14. Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 56.